

Sygn. akt II Ca 883/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Wołosowicz (spr.)
-----------------	-------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2016 r. w Białymstoku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Gminy B.

przeciwko C. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej C. K.

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 28 kwietnia 2016 r. sygn. akt I C 432/16

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Powód Gmina B. wniósł o zasądzenie od pozwanej C. K. kwoty 300 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 30 grudnia 2015 roku, sygn. akt I Nc 12665/15 Sąd Rejonowy w Białymstoku uwzględnił powództwo w całości.

Pozwana C. K. wniosła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty domagając się oddalenia powództwa i odstąpienia od obciążania jej kosztami procesu.

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Białymstoku zasądził od pozwanej C. K. na rzecz powoda Gminy B. kwotę 300 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 3 kwietnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty (punkt I wyroku) oraz odstąpił od obciążania pozwanej kosztami procesu (punkt II wyroku).

Z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń wynikało, że w dniu 19 marca 2015 roku, o godzinie 10:25 w autobusie (...) komunikacji miejskiej linii nr (...) pozwana skasowała bilet już po rozpoczęciu kontroli. W związku z odmową natychmiastowego uregulowania opłaty dodatkowej zostało wystawione wezwanie do zapłaty kwoty 300 zł. Pozwana nie godząc się z zasadnością wezwania odwołała się od decyzji powoda, który w pismach z dnia 14 kwietnia 2015 roku

i 15 maja 2015 roku podtrzymał swoją decyzję, aby w dniu 25 czerwca 2015 roku skierować do pozwanej ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty.

W tak ustalonych okolicznościach Sąd Rejonowy wskazał na przepis art. 774 k.c. wyjaśniając, że głównym obowiązkiem przewoźnika było przewiezienie kontrahenta określoną trasą lub do wskazanego miejsca przeznaczenia, a podstawowym zobowiązaniem osoby korzystającej z przewozu zapłacenie wynagrodzenia. Sąd wyjaśnił, że w celu stwierdzenia realizacji przez podróżnych ciężącego na nich obowiązku uiszczenia opłaty za przejazd przewoźnik lub organizator publicznego transportu zbiorowego albo osoba przez niego upoważniona, legitymując się identyfikatorem umieszczonym w widocznym miejscu, mógł dokonywać kontroli dokumentów przewozu osób lub bagażu. Stosownie zaś do art. 33a ust. 3 i 3a ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku Prawo Przewozowe w razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona pobierali właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawiali wezwanie do zapłaty. W razie stwierdzenia braku ważnego dokumentu poświadczającego uprawnienie do bezpłatnego albo ulgowego przejazdu przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona pobierali właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawiali wezwanie do zapłaty. Pobrana należność za przewóz i opłata dodatkowa, po uiszczeniu opłaty manipulacyjnej odpowiadającej kosztom poniesionym przez przewoźnika, podlegały zwrotowi, a w przypadku wezwania do zapłaty – umorzeniu, w przypadku udokumentowania przez podróżnego, nie później niż w terminie 7 dni od dnia przewozu, uprawnień do bezpłatnego lub ulgowego przejazdu.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy zauważył, że z treści § 1 pkt 1 uchwały nr (...) Rady Miejskiej B. z dnia 23 czerwca 2014 roku w sprawie ustalenia wysokości opłat dodatkowych oraz opłaty manipulacyjnej z tytułu usług przewozowych komunikacji miejskiej wynikało, iż podróżny był obowiązany do uiszczenia opłaty dodatkowej w przypadku braku odpowiedniego dokumentu przewozu w wysokości 300 zł. Zgodnie z § 2 pkt uchwały opłata dodatkowa oraz należność za przewóz podlegały zwrotowi, a w przypadku wezwania do zapłaty – umorzeniu, po uiszczeniu opłaty manipulacyjnej. Stosowanie zaś do § 6 uchwały nr (...) Rady Miasta B. z dnia 23 czerwca 2014 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu przewozu osób, bagażu i zwierząt w środkach komunikacji publicznej transportu zbiorowego (...) komunikacji miejskiej umowę przewozu osób, bagażu i zwierząt zawiera się przez nabycie biletu na przejazd przed rozpoczęciem podróży lub bezpośrednio po wejściu do pojazdu. Zgodnie zaś z § 7 ust. 1 pkt 1 wskazanej uchwały odpowiednim dokumentem przewozu potwierdzającym zawarcie umowy przewozu był ważny bilet papierowy, zgodnie z cennikiem i strefą taryfową, zakupiony przed rozpoczęciem podróży lub niezwłocznie po wejściu do pojazdu, skasowany natychmiast po rozpoczęciu podróży.

Mając powyższe na uwadze, Sąd I instancji stwierdził, że należało rozstrzygnąć, czy zaistniały podstawy do obciążenia pozwanej opłatą dodatkową. Sąd zauważył, że z twierdzeń pozwanej oraz dowodów zgromadzonych w sprawie wynikało, iż w dniu kontroli podróżowała ona autobusem linii nr (...), w którym to przeprowadzona została kontrola. Poza sporem pozostawało, że w jej trakcie na dane pozwanej wystawiono wezwanie do zapłaty uznając, iż nie posiadała ona skasowanego biletu uprawniającego do przejazdu. Sąd stwierdził, że powód nie kwestionował faktu, iż w trakcie kontroli pozwana okazała skasowany bilet, co potwierdzał również złożony przez nią do akt sprawy dokument, ale spór dotyczył tego, czy pozwana skasowała bilet bezzwłocznie po wejściu do autobusu. Sąd Rejonowy odwołał się do zeznań pozwanej, która stwierdziła, że dopiero po drugim przystanku skasowała bilet. Wyjaśniła, że nie zrobiła tego zaraz po wejściu do autobusu, ponieważ miała ze sobą bilet za 5 zł i myślała, że był on jeszcze ważny. Dopiero gdy skasowała bilet, podszedł do niej kontroler i stwierdził, że bilet był nieważny, po czym wypisał wezwanie do zapłaty. W swoich zeznaniach pozwana podkreślała również, że choruje na chorobę M., a to powodowało utratę pamięci i zapominanie o różnych rzeczach.

W przedstawionych okolicznościach Sąd Rejonowy uznał, że pozwana nie skasowała biletu natychmiast po rozpoczęciu podróży. Nie kwestionując postawionej pozwanej diagnozy medycznej, Sąd przyjął, że nic nie wskazywało na to, aby dolegliwości, które pojawiały się w związku z jej chorobą wpływały na świadomość do tego stopnia, aby prowadzić do zupełnej utraty rozeznania co do tego, iż bilet papierowy, który posiadała należało, po wejściu do autobusu niezwłocznie skasować. Ponadto, ze znajdujących się w aktach sprawy dokumentów w postaci wezwania do zapłaty i kopii biletu wynikało, że bilet okazany kontrolerowi był skasowany przez pozwaną o godz.10:27, a więc

już po rozpoczęciu kontroli, która odbyła się o godz. 10:25. Na tej podstawie Sąd I instancji stwierdził, że pozwana wcześniej korzystała ze środka komunikacji miejskiej bez skasowanego biletu, a do skasowania przez nią biletu doszło już po rozpoczęciu kontroli. Wobec powyższego, zdaniem Sądu I instancji, wystawienie przez kontrolera wezwania do zapłaty nr (...) z dnia 19 marca 2015 roku było uzasadnione.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości.

O odsetkach ustawowych Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

Mając na uwadze sytuację majątkową i osobistą pozwanej oraz okoliczności sprawy Sąd I instancji odstąpił od obciążania jej kosztami procesu na zasadzie słuszności wyrażonej w art. 102 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana. Zarzuciła, że uchwała Rady Miejskiej B. z 2014 roku nr LXII (...), na którą powołał się Sąd Rejonowy była pozbawiona mocy prawnej, ponieważ Rada Miasta nie miała kompetencji do podejmowania tego typu uchwał. W ocenie skarżącej, uchwały te mógł podejmować Prezydent Miasta. Skarżąca wywodziła więc, że nie istniał prawny obowiązek skasowania biletu tuż po wejściu do autobusu komunikacji miejskiej. Skarżąca podkreśliła, że pozwana miała ważny, skasowany bilet, przy czym bez znaczenia było, w którym momencie podróży go skasowała.

Wskazując na powyższe, skarżąca wniosła o uwzględnienie apelacji i uchylenie zaskarżonego wyroku (k. 48-49).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej jest bezzasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego, ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny, jak i przeprowadzona ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego są prawidłowe i zasługują na aprobatę.

Z niewadliwych ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że w dniu 19 marca 2015 roku pozwana podróżowała autobusem komunikacji miejskiej linii nr (...). W tym czasie odbyła się kontrola, w trakcie której pozwana okazała skasowany bilet. Sąd Rejonowy niewadliwie przyjął, że czynności skasowania pozwana nie dokonała natychmiast po rozpoczęciu podróży, bo jak sama przyznała, dopiero po drugim przystanku skasowała bilet.

W przedstawionych okolicznościach, Sąd I instancji właściwie zastosował przepis art. 33a ust. 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku Prawo przewozowe, zgodnie z którym w razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu przewoźnik lub organizator publicznego transportu zbiorowego albo osoba przez niego upoważniona pobiera właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawia wezwanie do zapłaty. Niewadliwie powołał się także na regulacje zawarte w uchwale nr(...)Rady Miasta B. z dnia 23 czerwca 2014 roku w sprawie ustalenia wysokości opłat dodatkowych oraz opłaty manipulacyjnej z tytułu usług przewozowych komunikacji miejskiej oraz w uchwale nr (...) Rady Miasta B. z dnia 23 czerwca 2014 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu przewozu osób, bagażu i zwierząt w środkach komunikacji publicznej transportu zbiorowego (...) komunikacji miejskiej.

Zgodnie z § 6 uchwały nr (...) Rady Miasta B. z dnia 23 czerwca 2014 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu przewozu osób, bagażu i zwierząt w środkach komunikacji publicznej transportu zbiorowego (...) komunikacji miejskiej umowę przewozu osób, bagażu i zwierząt zawiera się przez nabycie biletu na przejazd przed rozpoczęciem podróży lub bezpośrednio po wejściu do pojazdu, a w przypadku osób uprawnionych do przejazdów bezpłatnych przez zajęcie miejsca w pojeździe. Przepis § 7 ust. 1 pkt 1 tej uchwały stwierdza natomiast, że odpowiednim dokumentem przewozu potwierdzającym zawarcie umowy przewozu jest ważny bilet papierowy, zgodny z cennikiem i strefą taryfową, zakupiony przed rozpoczęciem podróży lub niezwłocznie po wejściu do pojazdu, skasowany natychmiast po

rozpoczęciu podróży, przy czym zgodnie z § 7 ust. 2 uchwały pod użytym wyrażeniem „niezwłocznie po wejściu do pojazdu” rozumie się wykonanie wskazanej czynności jako pierwszej, bezpośrednio po wejściu do pojazdu.

We wniesionej apelacji skarżąca wywodzi, że brak jest podstaw prawnych, które nakładałyby na podróżnego obowiązek skasowania biletu niezwłocznie po wejściu do autobusu komunikacji miejskiej, ponieważ powołane przez Sąd Rejonowy uchwały Rady Miasta B. nie mają mocy prawnej. Sąd Okręgowy nie aprobuje takiego stanowiska.

Wyjaśnienia wymaga, że Gmina B. jest organizatorem transportu zbiorowego i jest uprawniona do pobierania należności za przewóz oraz opłaty dodatkowej. Wbrew zarzutom apelacji, Prezydent Miasta B. wykonuje natomiast uchwały Rady Miejskiej i zadania Gminy. Należy zauważyć, że wykonywanie przez gminę zadania z zakresu lokalnego transportu zbiorowego (art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy o samorządzie gminnym) powinno odbywać się z uwzględnieniem ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, określającej zasady organizacji i funkcjonowania regularnego przewozu osób w publicznym transporcie zbiorowym. W kontekście zarzutów apelacji Sąd Okręgowy stwierdza, że istotny jest tu charakter prawny takiego regulaminu oraz ustalenie podmiotu właściwego do jego ustanowienia. Zasadnicze znaczenie ma tu przepis art. 46 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym stanowiący, że funkcjonowanie publicznego transportu zbiorowego odbywa się zgodnie z zasadami: na dworcu znajduje się dostępny do wglądu pasażera regulamin przewozu osób w publicznym transporcie zbiorowym opracowany przez: organizatora, operatora lub grupę operatorów i zatwierdzony przez organizatora, przewoźnika, o którym mowa w art. 30 i 31 ustawy – a w środkach transportu znajduje się wyciąg z tego regulaminu. Podkreślenia wymaga, że uchwała nr (...) Rady Miasta B. została podjęta ze wskazaniem właśnie tej podstawy prawnej, stąd nie można zgodzić się ze skarżącą o wadliwości jej podjęcia. Co więcej, o bezskuteczności zarzutów apelacji decyduje i to, że regulamin przewozu osób w publicznym transporcie zbiorowym nie ma charakteru aktu prawa miejscowego, skoro ten jednorodny treściowo akt może być opracowany zarówno przez podmiot władzy publicznej, jakim jest w pewnych sytuacjach operator, jak i przez podmioty gospodarcze świadczące usługi transportowe. Nie można przyjąć, że regulamin będzie miał charakter aktu prawa miejscowego, gdy uchwali go rada gminy, a nie będzie miał już takiego charakteru, gdy uchwali go operator lub przewoźnik. Pogląd ten jest utrwalony w orzecznictwie sądów administracyjnych, dla przykładu wskazać trzeba: wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 5 lipca 2012 roku, III SA/Wr 163/12 i wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 22 lipca 2014 roku, I SA/Ke 345/14. Aprobując takie stanowisko Sąd Okręgowy przyjmuje, że przedmiotowy regulamin należy zakwalifikować do kategorii ogólnych warunków umów wydawanych w ramach masowego świadczenia usług, obowiązujący w zakresie usług świadczonych w publicznym transporcie zbiorowym na terenie gminy, opracowany na podstawie ustawowego przepisu szczególnego, którym jest tu art. 46 ust. 1 pkt 9 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym. A zatem, skoro jak trafnie uznał Sąd Rejonowy, do zawarcia umowy przewozu dochodzi już w chwili zajęcia przez podróżnego miejsca w środku transportu, to ten stosunek prawny kształtują również kwestionowane przez skarżącą regulacje, o charakterze opisanym wyżej.

Sąd Rejonowy słusznie uznał więc, że zajmując miejsce w autobusie komunikacji miejskiej pozwana była zobowiązana do uiszczenia należności za przewóz, co następuje przez skasowanie biletu o odpowiedniej wartości. Podkreślenia wymaga, że powinna była tego dokonać niezwłocznie po wejściu do autobusu, bądź też bezpośrednio po przygotowaniu biletu do skasowania, podczas gdy jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznań samej skarżącej, pozwana wchodząc do autobusu nie dokonała skasowania biletu, dopełniając tej czynności już w trakcie podróży. W ocenie Sądu Okręgowego, takie zachowanie pozwanej naruszyło jej obowiązki jako osoby korzystającej z przewozu. Należy zwrócić uwagę skarżącej, że sam fakt skasowania biletu po ogłoszeniu kontroli nie skutkuje przyjęciem wypełnienia przez pozwaną obowiązków jako podróżnego, a jedynie brakiem dodatkowego obciążenia jej wartością tego biletu, co następuje w razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu. W związku z bezspornym ustaleniem, że pozwana nie skasowała biletu na przejazd „niezwłocznie po wejściu do pojazdu”, zaskarżone rozstrzygnięcie Sąd Odwoławczy ocenia jako prawidłowe.

Nie znajdując więc podstaw do uwzględnienia apelacji pozwanej, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił ją w całości.